

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, czerwiec 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/84/2010

**PREFERENCJE PARTYJNE
W CZERWCU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Wybory prezydenckie i poprzedzająca je kampania sprawiły, że temperatura życia politycznego z miesiąca na miesiąc rośnie. Polacy mobilizowani do udziału w głosowaniu przez polityków i media z coraz większą chęcią deklarują uczestnictwo nie tylko w wyborach prezydenckich, ale także w – całkiem hipotetycznych – wyborach parlamentarnych. W czerwcu¹ udział w wyborach do Sejmu i Senatu zapowiedziało 71% ankietowanych, o 3 punkty procentowe więcej niż miesiąc wcześniej, o 8 punktów więcej niż w kwietniu i aż o 15 punktów więcej niż w marcu. Obecnie deklaracji uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych jest tylko nieco mniej (o 7 punktów procentowych) niż deklaracji udziału w wyborach prezydenckich². Wzrostowi liczby potencjalnych uczestników wyborów towarzyszy systematyczny spadek liczby osób odrzucających możliwość udziału w głosowaniu.

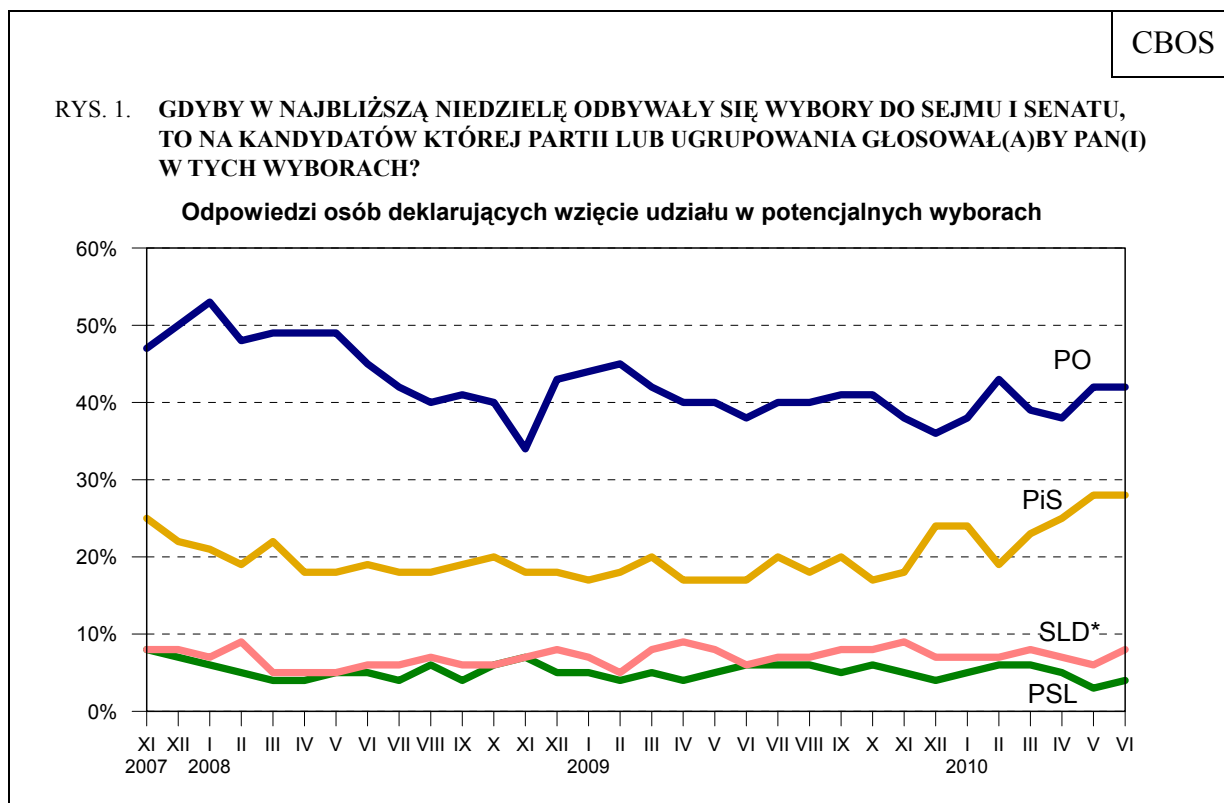
Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010	V 2010	VI 2010
	w procentach									
Na pewno wziął(ę)lbym w nich udział	49	48	47	48	53	53	56	63	68	71
Nie wiem, czy wziął(ę)lbym w nich udział	18	20	19	19	18	16	17	16	13	14
Na pewno nie wziął(ę)lbym w nich udziału	33	32	34	33	28	32	27	21	20	15

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w czerwcu, zwycięzcą byłaby PO, na którą chce głosować ponad dwie piąte zdeklarowanych uczestników wyborów (42%). Na drugim miejscu znalazłby się PiS, który mógłby liczyć na głosy 28% zdeklarowanych wyborców. Obie najbardziej liczące się partie mają dokładnie takie samo poparcie jak miesiąc

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (241) przeprowadzono w dniach 10–16 czerwca 2010 roku na liczącej 977 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

wcześniej. Na trzecim miejscu znalazło się SLD – popierane przez 8% zadeklarowanych uczestników głosowania, o 2 punkty procentowe więcej niż w maju. Ten wzrost z bardzo niskiego pułapu oznacza jednak tylko powstrzymanie tendencji spadkowej i powrót do wyników uzyskiwanych wcześniej. Poniżej progu wyborczego kształtują się czerwcowe notowania PSL, popieranego przez 4% zadeklarowanych wyborców, choć są one też nieznacznie lepsze niż w maju.

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPi+UP+PD)

Spośród ugrupowań mających wśród wyborców już zupełnie niewielkie poparcie w czerwcu swoich zwolenników znalazły: LPR, Partia Kobiet, Samoobrona, SdPi oraz UPR (po 1 % głosów).

Wśród zadeklarowanych uczestników wyborów mniej więcej co siódmy (14%) nie wie, którą partię poparłby w głosowaniu.

² Por. komunikat CBOS „Preferencje w wyborach prezydenckich”, czerwiec 2010 (oprac. A. Cybulska).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*									
	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010	V 2010	VI 2010
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	41	41	38	36	38	43	39	38	42	42
Prawo i Sprawiedliwość	20	17	18	24	24	19	23	25	28	28
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8	8	9	7	7	7	8	7	6	8
Polskie Stronictwo Ludowe	5	6	5	4	5	6	6	5	3	4
Liga Polskich Rodzin	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
Partia Kobiet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samoobrona RP	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Socjaldemokracja Polska	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1
Unia Polityki Realnej	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0
Partia Demokratyczna – demokraci.pl	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0
Polska Partia Pracy	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0
Prawica Rzeczypospolitej	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Stronictwo Demokratyczne	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Unia Pracy	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Inne	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0
Trudno powiedzieć	18	19	22	23	19	19	18	17	15	14
N=	529	518	473	489	551	527	553	649	667	687

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

Tuż przed wyborami prezydenckimi układ poparcia dla dwóch najbardziej liczących się ugrupowań politycznych jest dokładnie taki sam jak miesiąc wcześniej. Można powiedzieć, że kampania wyborcza przed tym głosowaniem nie zmieniła preferencji Polaków – wyborcy pozostali przy swych dotychczasowych gustach i wyborach. Co ciekawe, mimo że wyraźnie zwiększyła się ogólna liczba zdeklarowanych wyborców, głosy nowych najwyraźniej rozkładają się tak samo jak dotychczasowych. Z wyjątkiem bowiem niewielkiego wzrostu notowań SLD, co tak naprawdę jest tylko powstrzymaniem tendencji spadkowej, w ogólnym układzie sił na scenie politycznej nic się nie zmieniło. Stabilizacja układu sił może oznaczać, że decyzje dotyczące preferencji partyjnych Polaków zapadły już wcześniej i nietypowa kampania wyborcza nie miała na nie wpływu. Dla wyniku wyborów decydujące znaczenie będzie miał zatem, jak się wydaje, poziom absencji wyborczej wśród

zwolenników dwóch największych ugrupowań na naszej scenie. Większe szanse na zwycięstwo będzie miało to ugrupowanie, którego zwolennicy będą bardziej zmotywowani do udziału w głosowaniu i większa ich liczba uda się do lokali wyborczych.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		71	14	15	970
Płeć	Mężczyźni	70	13	17	459
	Kobiety	73	15	13	511
Wiek	18-24 lata	74	15	11	126
	25-34	62	20	19	183
	35-44	72	15	13	139
	45-54	72	15	14	169
	55-64	84	7	10	180
	65 lat i więcej	67	13	20	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	69	14	18	375
	Miasto do 20 tys.	66	19	15	124
	20-100 tys.	73	13	14	179
	101-500 tys.	75	14	11	168
	501 tys. i więcej mieszk.	79	10	11	125
Wykształcenie	Podstawowe	66	15	19	245
	Zasadnicze zawodowe	63	17	20	250
	Średnie	75	15	11	325
	Wyższe	87	7	6	151
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	86	7	7	88
	Średni personel, technicy	73	21	5	48
	Pracownicy adm.-biurowi	84	9	7	55
	Pracownicy usług	64	20	15	63
	Robotnicy wykwalifikowani	53	15	33	100
	Robotnicy niewykwalifik.	62	18	20	53
	Rolnicy	74	13	13	50
	Pracujący na własny rach.	80	8	13	38
Bierni zawodowo	Renciści	74	12	13	73
	Emeryci	74	10	16	205
	Uczniowie i studenci	77	15	8	86
	Bezrobotni	60	23	17	55
	Gospodynie domowe i inni	67	23	10	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	8	11	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	70	11	19	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	65	18	17	209
	prywatnym gosp. rolnym	74	14	12	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	62	21	17	163
	501-750	73	8	19	121
	751-1000	73	15	12	163
	1001-1500	75	13	11	167
	Powyżej 1500 zł	87	6	7	124
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	22	23	147
	Średnie	73	13	14	423
	Dobre	76	12	12	400
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	81	13	6	50
	Raz w tygodniu	75	12	14	434
	1-2 razy w miesiącu	63	19	18	181
	Kilka razy w roku	69	17	14	213
	W ogóle nie uczestniczy	74	8	18	93
Poglądy polityczne	Lewica	80	9	11	151
	Centrum	66	16	18	287
	Prawica	86	9	5	316
	Trudno powiedzieć	52	22	26	216

Tabela 2

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?						
		Liga Polskich Rodzin (LPR)	Partia Demokratyczna - demokraci. pl (PD)	Partia Kobiet	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy (PPP)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Prawo i Sprawiedliwość (PiS)
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		1	0	1	42	0	4	28
Płeć	Mężczyźni	1	0		43	0	5	27
	Kobiety	0	0	1	41		2	29
Wiek	18-24 lata	3	2	1	48		3	21
	25-34	2		1	50		3	24
	35-44	1		1	37		3	26
	45-54			1	41		4	26
	55-64		0		44	1	3	30
	65 lat i więcej				32		6	39
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	0	1	29	0	7	34
	Miasto do 20 tys.			1	46		4	26
	20-100 tys.				47		3	26
	101-500 tys.				53		1	28
	501 tys. i więcej mieszk.		1	2	52			18
Wykształcenie	Podstawowe	2			30		5	34
	Zasadnicze zawodowe	1	0	1	36		4	39
	Średnie	0	1	0	48		4	22
	Wyższe			2	52	1	2	19
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			2	50	1		18
	Średni personel, technicy				60		2	16
	Pracownicy adm.-biurowi				58		5	23
	Pracownicy usług				33			25
	Robotnicy wykwalifikowani		1	2	47		1	31
	Robotnicy niewykwalifik.	4			35		6	36
	Rolnicy	5			27		14	39
Pracujący na własny rach.			2	38			32	
Bierni zawodowo	Renciści				31		6	40
	Emeryci				37		4	34
	Uczniowie i studenci	2	2	2	47		4	21
	Bezrobotni	2			44		5	26
	Gospodynie domowe i inni	2			36		2	19
Pracuje w:	inst. państw., publicznej				38	1	3	28
	spółce właścicieli prywatnych i państwa				49		1	27
	sekt. pryw. poza rolnict.		1	2	51		2	21
	prywatnym gosp. rolnym	9			32		10	34
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4		2	25		7	30
	501-750			1	39		7	35
	751-1000				46		3	30
	1001-1500		1		50		3	25
	Powyżej 1500 zł			1	50	1	1	20
Ocena własnych war. mater.	Złe			1	25		5	35
	Średnie	0	0	0	38	0	3	34
	Dobre	2	0	1	50		3	21
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1			23		3	50
	Raz w tygodniu	0	0	0	30		6	38
	1-2 razy w miesiącu	2		1	53		1	24
	Kilka razy w roku	2		1	60	1	2	13
	W ogóle nie uczestniczy		2	2	52			10
Poglądy polityczne	Lewica			2	39	1	2	10
	Centrum	1	0		50		4	23
	Prawica	1		1	43		5	42
	Trudno powiedzieć		1		27		4	23

Tabela 2 cd.

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach							Liczba osób
		Samoo- obrona	Socjal- demo- kracja Polska (SdPI)	Sojusz Lewicy Demokra- tycznej (SLD)	Stron- nictwo Demo- kratyczne (SD)	Unia Polityki Realnej (UPR)	Inne	Trudno powie- dzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		1	1	8	0	1	0	14	687
Płeć	Mężczyźni	1	1	10	0	1	0	9	320
	Kobiety	0	1	6		1	0	18	367
Wiek	18-24 lata	2		3				17	91
	25-34	1	1	7				12	113
	35-44			11		4	1	17	100
	45-54	1	1	10	1			15	120
	55-64		1	7		1	0	12	148
	65 lat i więcej	1	1	10		1		13	114
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	1	6		1	0	19	254
	Miasto do 20 tys.	3		9				12	82
	20-100 tys.			12	1	2		10	127
	101-500 tys.	0	2	8		0		7	125
	501 tys. i więcej mieszk.		1	9		2	1	15	99
Wykształcenie	Podstawowe	2	1	4				22	158
	Zasadnicze zawodowe	1		6		1		12	157
	Średnie	0	0	10		1	0	13	240
	Wyższe		2	13	1	2	0	8	132
Grupa społ.- zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		2	15	1		1	9	76
	Średni personel, technicy			10				12	35
	Pracownicy adm.-biurowi		2	5				6	46
	Pracownicy usług	2		19				20	39
	Robotnicy wykwalifikowani			4				14	53
	Robotnicy niewykwalifik.	3		4				12	33
	Rolnicy			2				14	37
	Pracujący na własny rach.			12		12		4	29
Bierni zawodowo	Renciści			6				17	53
	Emeryci	0	1	9		1	0	13	150
	Uczniowie i studenci	3		3				17	66
	Bezrobotni			5				19	33
	Gospodynie domowe i inni			9		4		27	36
Pracuje w:	inst. państw., publicznej		2	13			1	14	100
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1		9	1			11	61
	sekt. prywat. poza rolnict.	1	1	10		3		10	135
	prywatnym gosp. rolnym			2				13	34
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł			5		1		26	100
	501-750	1		4				14	88
	751-1000			6				16	118
	1001-1500	0	1	13			0	7	125
	Powyżej 1500 zł	1	2	12		4	1	7	107
Ocena własnych war. mater.	Złe			8		1		24	78
	Średnie	1	1	7		0		15	308
	Dobre	0	1	9	0	2	0	10	301
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu			5				17	40
	Raz w tygodniu	1	1	6		1	0	17	319
	1-2 razy w miesiącu	1		7		2	1	10	114
	Kilka razy w roku	1	1	9				12	145
	W ogóle nie uczestniczy			20	1	2		11	68
Poglądy polityczne	Lewica	1	3	37			1	5	121
	Centrum	1	0	4	0	1		15	189
	Prawica	0		1		1		6	270
	Trudno powiedzieć	1		2		1		41	107